

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง

GUIDELINES FOR DEVELOPING COMPETENCIES IN EDUCATIONAL MEASUREMENT AND
EVALUATION BY USING SCHOOL -BASED MANAGEMENT
OF SATRI ANGTHONG SCHOOL TEACHERS

เบญจรัตน์ อุปันนท์¹ และเศรษฐพงษ์ เลิศปรีชา²

Benjarat Upanan¹ and Settapong Lerdpreecha²

โรงเรียนสตรีอ่างทอง¹⁻²

Satri Angthong School¹⁻²

Corresponding Author e-mail: settapong@sa.ac.th

วันที่รับบทความ 16 พฤษภาคม 2568; วันที่แก้ไข 6 มิถุนายน 2568; วันที่ตอบรับ 3 กรกฎาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีวิธีการดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยการศึกษาเอกสารและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือ คือแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง และ 2) การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง จำนวน 144 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือ คือแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นด้านความเหมาะสมเท่ากับ 0.95 และด้านความเป็นไปได้เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 6 รายการ ด้านที่ 2 สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 6 รายการ ด้านที่ 3 สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 6 รายการ ด้านที่ 4 สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 6 รายการ และ 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้ง 4 ด้าน รวม 24 รายการ มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: สมรรถนะการวัดและประเมินผล; การวัดประเมินผลทางการศึกษา; การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน; การพัฒนาสมรรถนะครู

Abstract

This research aimed to: 1) study the guidelines for developing educational measurement and evaluation competencies based on a school-based approach, and 2) evaluate the appropriateness and feasibility of the proposed guidelines. The research was conducted in two phases: 1) studying the development guidelines through document analysis and content validation by five experts selected through purposive sampling. The research instrument was a content validity assessment form, and data were analyzed using the Index of Item-Objective Congruence (IOC); and 2) assessing the appropriateness and feasibility of the guidelines using a questionnaire administered to 144 school administrators and teachers at Satri Angthong School, also selected through purposive sampling. The reliability coefficients of the questionnaire were 0.95 for appropriateness and 0.92 for feasibility. Data were analyzed using mean and standard deviation.

The research findings revealed that: 1) the school-based competency development guidelines consisted of four domains: (1) competency in selecting measurement and evaluation methods (6 items), (2) competency in developing measurement and evaluation methods (6 items), (3) competency in utilizing evaluation results (6 items), and (4) competency in communicating evaluation results (6 items); and 2) all four domains, comprising a total of 24 items, were rated at the highest level in terms of both appropriateness and feasibility.

Keywords: Educational Measurement and Evaluation competency; Educational Assessment; School-Based Management; Teacher Competency Development

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษา และชุมชนมากขึ้นเพื่อให้โรงเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทและความต้องการของพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น เช่น การแก้ไขปัญหาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเสริมทักษะที่เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละพื้นที่ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวคิดการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจและการจัดการเรื่องต่าง ๆ โดยมีส่วนร่วมจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามความต้องการและบริบทของแต่ละพื้นที่ ช่วยให้การพัฒนาและการตัดสินใจเกิดขึ้นจากความเข้าใจในบริบทของแต่ละโรงเรียน ซึ่งสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ดีและเหมาะสมที่สุดกับบุคลากรในพื้นที่นั้น ๆ การพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกระบวนการพัฒนาครูที่

ได้รับการยอมรับมากที่สุด เป็นกระบวนการพัฒนาครูที่ออกแบบเพื่อตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาของครูและโรงเรียนมุ่งสู่การพัฒนาผู้เรียนจึงเหมาะแก่การนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาครูในการแก้ปัญหาวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครู เป็นรูปแบบการพัฒนาครูที่สามารถดำเนินการควบคู่ไปกับการที่ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนไปด้วย (ณัฐชนันท์ นุเสน, 2561)

การวัดและประเมินผลทางการศึกษามีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระบวนการวัดและประเมินผลทางการศึกษาทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมาปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษา ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน นำมาซึ่งการปรับปรุงคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การปรับปรุงหลักสูตร และการพัฒนานโยบายทางการศึกษา ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องใช้ความรู้ความสามารถ และความรับผิดชอบอย่างสูงในการดำเนินการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยเป้าหมายสำคัญของการประเมินผลการเรียน เพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตัวชี้วัด และตามมาตรฐานการเรียนรู้ (มัสยา โชะศิริ, 2561) จะเห็นได้ว่าการวัด ประเมินผลการเรียนรู้เป็นสมรรถนะสำคัญของครู และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งช่วยให้ครูได้ข้อมูลที่จะนำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการสะท้อนให้เห็นคุณภาพของครูที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน

จากความสำคัญของการวัดและประเมินผลการศึกษาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดความสามารถในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ไว้ว่า ครูต้องสามารถออกแบบการวัดประเมินผลได้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน มีการสร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้อง สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ตามสภาพจริง และสามารถนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินเป็นสมรรถนะที่ครอบคลุมตั้งแต่การออกข้อสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบ การตัดสินผล การรวบรวมสารสนเทศที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ไปจนถึงการนำสารสนเทศจากการวัดและประเมินไปสื่อสารและใช้ในการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จะเห็นได้ว่าสมรรถนะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครูคือ สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งไม่ใช่เพียงความรู้ในการออกข้อสอบ หรือการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการวางแผนการการวัดประเมินผล การพัฒนาเครื่องมือ และเลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ รวมไปถึงความสามารถในการใช้ประโยชน์ผลจากการวัด และปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้อีกด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยพบว่าบุคลากรโรงเรียนสตรีอ่างทองประสบปัญหาในการออกแบบการวัดและประเมินผลการศึกษา เนื่องจากสาเหตุหลายประการ คือ ครูย้ายเข้า และย้ายออกตลอดเวลา บุคลากรบรรจุใหม่มีความรู้ความสามารถแต่ยังไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้มีปัญหาด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และการนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (โรงเรียนสตรีอ่างทอง, 2566) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์สมรรถนะและการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) พบว่า

สถานศึกษาขาดครูหรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินรวมทั้งขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการตรวจสอบคุณภาพการออกข้อสอบของครูตามหลักการวัดและประเมินผล สถานศึกษาขาดครูหรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินรวมทั้งขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการตรวจสอบคุณภาพการออกข้อสอบของครูตามหลักการวัดและประเมินผล ซึ่งบริบทดังกล่าวความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียนสตรีอ่างทอง คือการบริหารจัดการชั้นเรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน และช่วยให้ครูได้ข้อมูลที่จะนำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทสังคมในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง
- 2) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

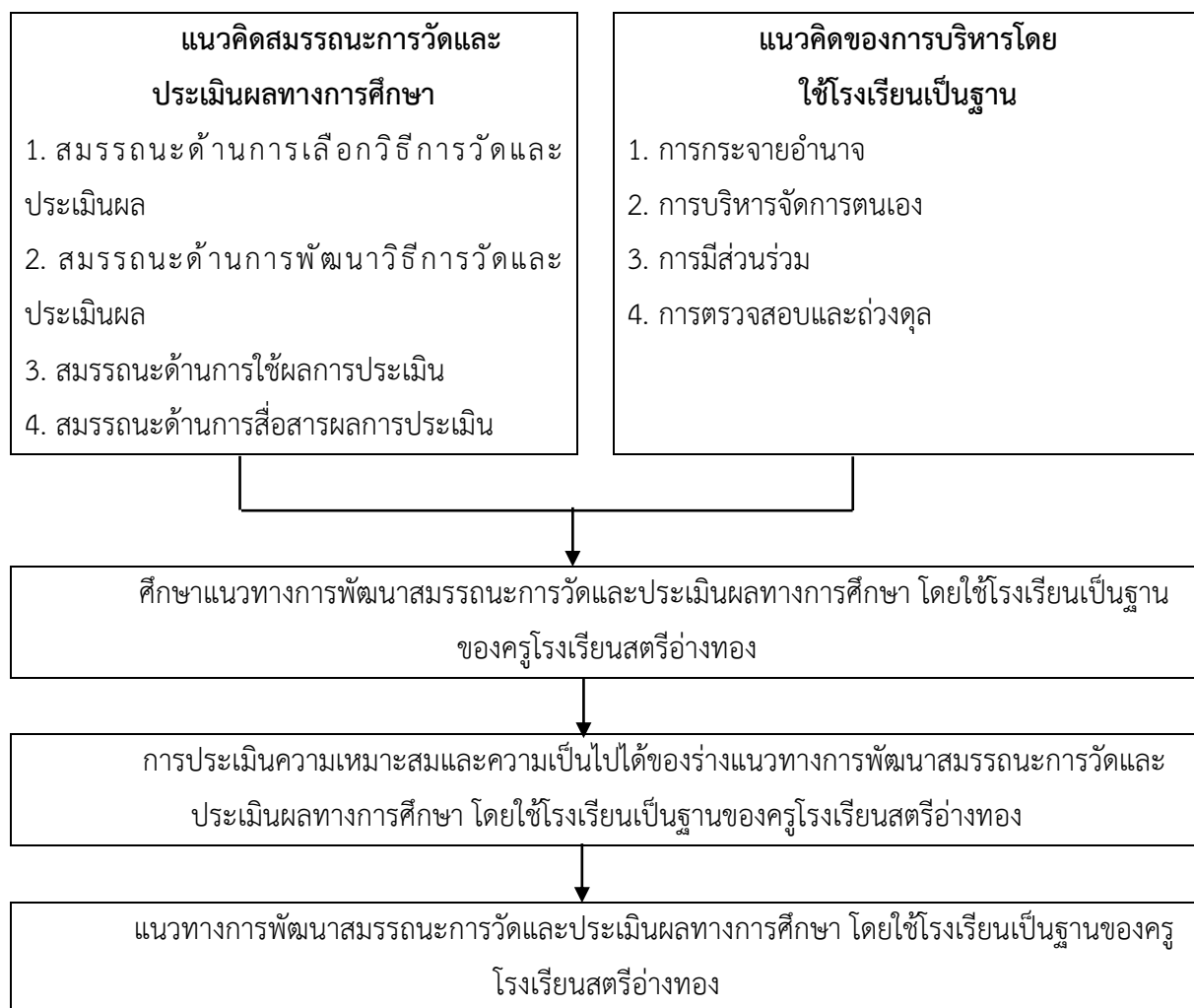
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของอุทัย บุญประเสริฐ (2546), วสันต์ สัตยคุณ (2554), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555), กนกวรรณ อุทยานิน (2565) และกิตติพงษ์ ลาญาติ (2565) ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิด หลักการเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การกระจายอำนาจให้แก่โรงเรียนและชุมชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการตัดสินใจ และเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นโดยมีหลักการและแนวคิดที่สำคัญในเรื่องต่อไปนี้ 1) หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การที่หน่วยงานการศึกษาระดับสูงถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และทรัพยากรด้านการศึกษาจากส่วนกลางไปยังหน่วยงานระดับท้องถิ่น โรงเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการและตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของตนเองได้อย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ 2) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาโดยนำบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนการจัดการศึกษาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทุกภาคส่วนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ 3) หลักการบริหารตนเอง หมายถึง การบริหารจัดการ หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการมอบนโยบาย และกำหนดเป้าหมาย แต่สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างอิสระ มีอำนาจในการดำเนินงาน และตัดสินใจ มีความรับผิดชอบและมีการดำเนินงานได้หลากหลายตามสภาพของ

สถานศึกษาตนเอง เพื่อสร้างกำลังคนและระดมทรัพยากร ทางการศึกษาและพัฒนาและแก้ปัญหาของสถานศึกษาตนเองได้ 4) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง การตรวจสอบและควบคุมมาตรฐาน โดยองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานตามที่ส่วนกลางกำหนดหรือไม่

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ วราลักษณ์ อาจิวิชัย (2565), จินณัฏฐิตา ทับทิม (2565), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560), เมษา นวลศรี (2563) และศุภมาส ชุมแก้ว (2564) ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิด หลักการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษา หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์และใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีหลักการที่สำคัญ คือ ระบุสิ่งที่วัดและประเมินให้ชัดเจน ใช้วิธีการวัดที่เหมาะสมเลือกเครื่องมือที่มีความชัดเจนและถูกต้อง ใช้เครื่องมือวัดหลายแบบเพื่อความแม่นยำ ควบคุมความคลาดเคลื่อนลดข้อผิดพลาดจากสิ่งที่วัด พร้อมกับแปลผลและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ใช้ผลการวัดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จากความสำคัญของการวัดและประเมินผลทางการศึกษาข้างต้น ผู้สอนในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องมีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ดังต่อไปนี้ 1) สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผล หมายถึง ความสามารถของครูในการกำหนดจุดประสงค์ในการวัดประเมินผล เพื่อใช้ในการวางแผนในการวัดและประเมินผล การเลือกวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลเป็นความสามารถของบุคคล เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ลักษณะของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล หมายถึง ความสามารถของครูในการออกแบบและใช้เครื่องมือวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การประเมินผลสามารถสะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน และนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย ความสามารถในการวางแผนและออกแบบเครื่องมือวัด ความสามารถในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัด ความสามารถในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด 3) สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน หมายถึง ความสามารถในการใช้ผลการประเมินเพื่อวางแผนพัฒนากระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง และปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ประกอบไปด้วย การใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน การใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้ผลการประเมินในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน 4) สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน หมายถึง ความสามารถในการอธิบายผลการประเมินอย่างชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัย จากนักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา เกี่ยวกับแนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา และการ

บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง

1.2 นำร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทองที่ได้ พัฒนาขึ้นมาเป็นแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญซึ่งกำหนดให้มีคุณสมบัติ คือ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา หรือด้านการนิเทศการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา หรือด้านการนิเทศการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยลงคะแนน 1 เมื่อมีความตรง ให้คะแนน 0 เมื่อมีความไม่แน่ใจ และลงคะแนน -1 เมื่อมีความไม่ตรง โดยนำรายการที่ได้ค่าความสอดคล้อง 0.60 - 1.00 มาใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติในการหาค่าคุณภาพเครื่องมือเพื่อตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ข้อคำถามที่นำมาใช้ในการวิจัย ต้องมีค่าความสอดคล้อง 0.60 - 1.00

ตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง จำนวน 144 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง จำนวน 144 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลการวิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดระดับความคิดเห็น ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยทดลองใช้กับบุคลากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีความเชื่อมั่นด้านความเหมาะสม เท่ากับ 0.95 และความเชื่อมั่นด้านความเป็นไปได้ เท่ากับ 0.92

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามและแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามได้ครบถ้วน ร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของข้อมูลตามแนวคิดของ Likert's five rating scale (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) กำหนดไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง มีผลการวิจัยสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3) สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4) สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีรายการปฏิบัติรวม 24 รายการ ดังนี้

การพัฒนาสมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมี 6 รายการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำนโยบายและกรอบแนวทางการประเมินที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน พัฒนาแนวทางการประเมินที่เชื่อมโยงกับหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูเข้าใจโครงสร้างของจุดประสงค์ทางการศึกษา เชื่อมโยงจุดประสงค์ของการเรียนรู้กับมาตรฐานการศึกษาช่วยให้การวัดและประเมินผลสะท้อนคุณภาพของ

ผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนด สนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล เช่น การให้ผู้เรียนออกแบบการวัดและประเมินว่าต้องการให้ใครเป็นผู้ประเมินในกิจกรรมใด ด้วยวิธีการใด ส่งเสริมให้ครูสามารถวางแผนการวัดผลที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ มีการใช้ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้เพื่อให้แน่ใจว่าแต่ละจุดประสงค์มีเครื่องมือวัดผลที่เหมาะสม สนับสนุนให้ครูเลือกใช้เครื่องมือวัดผลที่เหมาะสมกับลักษณะผู้เรียน และความแตกต่างของผู้เรียน และมีการจัดระบบให้ครูได้รับการนิเทศและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์และวางแผนการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 6 รายการปฏิบัติ ดังนี้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสามารถออกแบบ และใช้การประเมินตามสภาพจริงครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ส่งเสริมให้ครูสามารถออกแบบข้อสอบและแบบประเมินที่ได้มาตรฐาน มีการสร้าง/วิเคราะห์คุณภาพข้อสอบผู้บริหารสถานศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการตรวจคุณภาพข้อสอบโดยใช้เครือข่ายทางการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง หน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นต้น จัดให้มีธนาคารข้อสอบ เพื่อสร้างคลังข้อสอบมาตรฐานในระดับโรงเรียน ร่วมกับเครือข่ายทางการศึกษาในการวิเคราะห์ข้อดีและข้อจำกัดของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และจัดระบบให้ครูได้รับการนิเทศและให้คำแนะนำเกี่ยวกับความเข้าใจในการปฏิบัติงานและให้ผลย้อนกลับเพื่อสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 6 รายการปฏิบัติ ดังนี้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผู้เรียน จัดให้มีการบูรณาการกับชุมชนในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยร่วมกันดำเนินการนิเทศเพื่อนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน และบูรณาการกิจกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมกรเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยร่วมกันสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาที่จะจัดทำข้อสอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด จุดเน้น เป้าหมาย มาตรฐาน ตัวชี้วัดในการกำหนดน้ำหนักข้อสอบ มีการร่วมมือกับชุมชนในการนำผลการประเมินมาพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ส่งเสริมกิจกรรมครูภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้รู้ในชุมชนมาเติมเต็มทักษะที่เป็นประโยชน์ให้กับนักเรียน

การพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 6 รายการปฏิบัติ ดังนี้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีคุณภาพใช้การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจจุดที่ต้องพัฒนา ส่งเสริมการใช้ภาษาที่เรียบง่ายและกระชับอบรมครูเกี่ยวกับเทคนิคการอธิบายผลการประเมินให้เข้าใจง่าย เช่น การใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการเกินไปหรือมีคำศัพท์เชิงเทคนิคมากเกินไป ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับชุมชน ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ครูและผู้ปกครองได้พูดคุยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาผู้เรียน จัดให้มีการสื่อสารผลการประเมินไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และหลากหลายช่องทาง เช่น Facebook, Line เป็นต้น ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้เครื่องมือช่วยอธิบายผลการประเมิน เช่น ใช้แผนภูมิ กราฟ

ตาราง เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของผลการประเมินได้ง่ายขึ้น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการสื่อสารของโรงเรียน ใช้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะ

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง

แนวทางการพัฒนา	เกณฑ์ $\mu=3.50$	μ	σ	ระดับ ความ เหมาะสม	μ	σ	ระดับ ความเป็นไปได้
1) สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	3.50	4.68	0.34	มากที่สุด	4.65	0.32	มากที่สุด
2) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	3.50	4.64	0.30	มากที่สุด	4.66	0.27	มากที่สุด
3) สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	3.50	4.70	0.29	มากที่สุด	4.67	0.33	มากที่สุด
4) สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน	3.50	4.66	0.28	มากที่สุด	4.68	0.28	มากที่สุด
รวม	3.50	4.67	0.31	มากที่สุด	4.66	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 3.50 ซึ่งแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่ 3 สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ($\mu=4.70$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 2 สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ($\mu=4.64$) และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่ 4 สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน ($\mu=4.68$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 1 สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ($\mu=4.65$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทองผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทองมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3) สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4) สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวัดและประเมินผลทางการศึกษาจำเป็นต้องใช้ทักษะ ความรู้ความสามารถที่หลากหลาย ในการดำเนินงานวัดประเมินผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีคุณภาพ เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2560) ที่กล่าวว่า การวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ต้องอยู่บนพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการ พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาตามตัวชี้วัดเพื่อให้ บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็น เป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมษา นวลศรี (2563) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผล 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและ ประเมินผล 3) สมรรถนะด้านการจัดการสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน 4) สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน 5) สมรรถนะด้านการพัฒนาการกำหนดเกรด 6) สมรรถนะ ด้านการสื่อสารผลการประเมิน และ 7) สมรรถนะด้านจรรยาบรรณในการประเมิน

2. ผลการวิจัยพบว่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทองทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางดังกล่าวมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และบริบทของโรงเรียนสตรีอ่างทอง มีการพัฒนาโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ส่งเสริมการวางแผนในการทำงานร่วมกัน สอดคล้องหลักการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐานของอุทัย บุญประเสริฐ (2546) ที่กล่าวว่าโรงเรียนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับ มาเป็นผู้รู้จักคิดริเริ่มตนเอง คิดช่วยตนเอง ทำตนเองให้เข้มแข็ง บริหารโดยการริเริ่มด้วยตนเอง และตอบสนองความต้องการของโรงเรียน ของครู ของบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวัฒน์ ไยระย้า (2565) ที่พบว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียนเป็นประการสำคัญ

การพัฒนาสมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการจัดให้มีระบบการนิเทศภายใน เพื่อ

เป็นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์และวางแผนการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เข้ามามีบทบาทในการวัดและประเมินผล ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ที่กล่าวถึงปัจจัยสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มีการขับเคลื่อนอย่างมีคุณภาพ มีการสื่อสารที่ชัดเจน มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี มีการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ อาจวิชัย (2565) ที่พบว่ากระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้นิเทศ ผู้รับ การนิเทศและผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศ ควรมีการร่วมวางแผนการนิเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ ระเบียบในการวัดและประเมินผล วิธีการสร้าง เครื่องมือในการวัดและประเมินผล เนื้อหาที่ต้องการวัดและประเมินผล ข้อดีและข้อจำกัด

การพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวัดและประเมินผลต้องใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างของผู้เรียน การวัดและประเมินผลสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ที่กล่าวว่าวิธีการหรือเครื่องมือวัดแต่ละชนิดมีข้อดีและข้อจำกัดในการนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ การวัดและประเมินการเรียนรู้จึงควรใช้วิธีการวัดหลายอย่างหรือใช้เครื่องมือวัดหลายชนิดเพื่อให้วัดได้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด และทำการวัดหลาย ๆ ครั้ง แล้วนำผลมาพิจารณาร่วมกันเพื่อให้ได้ผลการวัดที่เชื่อถือ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิณณ์ธิตา ทับทิม (2565) ได้นำเสนอแนวทางในการการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผล นักเรียนของครูคณิตศาสตร์ ระบุว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมครูคณิตศาสตร์ให้มีการพัฒนาตนเองให้มีความเข้าใจลักษณะเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และได้ผลจากการวัดที่เหมาะสม เชื่อถือได้ ส่งเสริมให้ครูคณิตศาสตร์มี การวิเคราะห์พฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ก่อนกำหนดวิธีการที่จะใช้ในการวัด และประเมินผล

การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการสะท้อนข้อมูลป้อนกลับผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และนำไปปรับปรุงตนเอง นอกจากนี้ข้อมูลผลการวัดและประเมินการเรียนรู้ยังมีประโยชน์สำหรับผู้สอนในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป สอดคล้องกับวรจิตร พรหมเกตุ (2565) ที่กล่าวถึงสมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินไว้ว่า เป็นการนำผลของการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน การสร้างสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนหรือปรับปรุงกระบวนการวัดผลให้ดียิ่งขึ้น ใช้ผลของการประเมินเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และประเมินการเรียนรู้ของตนเอง และกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์ผลงานของตนเอง เป็นการช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อปรับปรุงการสอนของครู นอกจากนี้งานวิจัยของเชิดเกียรติ แก้วพวง (2563) ยังพบว่า แนวทางการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นงานที่ครูต้องปฏิบัติเป็นประจำทุกภาคเรียน และต้องนำผลการวัดผล ประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

การพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มผู้รับการสื่อสารผลการประเมินประกอบด้วยบุคคล หลายช่วงวัย และปัจจุบันมีการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนมากขึ้น ดังนั้นการใช้แผนภาพ หรือแผนภูมิจึงสามารถ สื่อสารผลการประเมินได้ชัดเจนมากกว่า สอดคล้องกับสิริภัทร โสติยาภักย์ (2561) ที่กล่าวว่าในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่การสื่อสารและระบบสารสนเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ประชาชนสามารถเข้าถึงข่าวสาร ได้สะดวก รวดเร็ว การสื่อสารผลการประเมินจึงต้องปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมโลกที่ต้องการ นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสอดคล้องกับแนวทางในการวัดผลและประเมินผลการศึกษาในสถานศึกษาของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) มีใจความว่า การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ในการพัฒนาผู้เรียน ต่อผู้ปกครอง ชุมชน ถึงความต้องการของผู้เรียน และศักยภาพของผู้เรียนมากกว่าความต้องการของผู้ปกครอง ที่มุ่งหวังให้เมื่อลูกเรียนจบแล้วจะไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัย ครูสื่อสารให้ผู้ปกครองรับรู้ว่าการทดสอบ การ ประเมินพฤติกรรมผู้เรียนใช้ผลเพื่อการพัฒนามากกว่าเพื่อตัดสินผลการเรียน

สรุปองค์ความรู้

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทองสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายทางการศึกษาควรร่วมมือกันนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไปใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. สถานศึกษาควรนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กำหนดเป็นนโยบาย แผนปฏิบัติการประจำปี และประเมินติดตามอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาต่อไป
2. ควรมีการศึกษาผลการใช้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูโรงเรียนสตรีอ่างทอง เพื่อปรับปรุงพัฒนาแนวทางให้ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กิตติพงษ์ ลาญาติ. (2565). *แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- จิณณ์ณิตา ทับทิม. (2565). *แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลนักเรียนสำหรับครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- ณัฐนันท์ นุเสน. (2561). กระบวนการพัฒนาครู ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 12(2), 409-426.
- เชิดเกียรติ แก้วพวง. (2563). การพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 14(3), 64-71.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยทางการศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัสยา โชะศิริ. (2561). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดระยอง* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา].

- เมษา นวลศรี. (2563). การวิเคราะห์สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู: กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาคกลาง. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 14(3), 116-133.
- ยานี สังข์ศรีอินทร์. (2563). การพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].
- โรงเรียนสตรีอ่างทอง. (2566). แผนพัฒนาการศึกษา ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2571). โรงเรียนสตรีอ่างทอง.
- วรวิวัฒน์ ไยระย้า. (2565). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. *Education Journal of Nakhonratchasima College*, 1(1), 51-59.
- วราจิตร พรหมเกตุ. (2565). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏสกลนคร].
- วสันต์ สัตยคุณ. (2554). การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- ศุภมาส ชุมแก้ว. (2564). สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูยุคใหม่. *ครูสภาวิทยจารย์*, 2(2), 1-17.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). รายงานการวิจัยและพัฒนาารูปแบบพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะที่2. บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). รายงานการวิเคราะห์สมรรถนะและการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). รูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้ในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สิรภัทร โสติยาภักย์. (2561). ผลการสอนอย่างมีแบบแผนต่อสมรรถนะการสื่อสารของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 11(3), 36-50.